

АДПСНЫ

Ареспубликатэ ын арратэус әр а «А снымедиа»

2025 ш. ноиабр 20 № 81 (21 686)

Адокументтэ фильм «Дука» ахыркәшарахь инеиуеит

Аус абзиабара

Елана Лашәриагыҕа

д Санкт-Петербургтәи акиноре-жиссиорцәа Мариа Рудневскаиеи Алексеи Зенченкови рдокументтэ фильм «Дука» атыхра ахыркәшара иаеуп. Ари афильм х-хык рыла ишыақәгылоуп, урт ркынтәи зегь реиха ихадоуп уи афырхатца хада Тамшътәи аихамқатә станция аихабы Гиви Зантәриа изку, аңсуа идунеихәаңшышьеи иоухамчи знылшуа ахәтә.

Апроект аңшыағәцәа рыгәтакала, афильм аихарак изкхоит. Аңсны Жәлар Рдынцътәйлатә еибашыраан ааха зауз аихамқатә астанция аусзуф Гиви Кан-иңа Зантәриа. Уи ҕажәи ҕынҕажәа шықәса инарзынаңшуа аус иухеит хыхь зызбәхә хәоу аихамқатә станцияҕы. Иара изыхәан ари атың аҕбатәи иҕны изаҕызоуп. Иңбабаа ду анаҕсҕы иадуп игәыбылра.

Тамшътәи астанция аадыртит 1949 шықәсазы. Гиви Зантәриа аибашыра калаанза уаҕа аус иуан. 1994 шықәса рзы иара далагеит аихамқа ахыбра аиташыақәыргылар, атзамцкәа рышәра, атың аыцқыара, ашәткәа реитәхара. Аибашыраан ааха гәгәа зауз ари аихамқатә станция, аибашыра ашәтахь акраамта аус аузоумызт, аха Гиви Зантәриа напы адкыланы иахьимаз иабзоураны ақьаңтацәа ахымлазеит. Минуткәак раңхьа адәығба ииасызшәа акәын ааигәа-сигәа зегьы цыкьаза, хәирак ахымтәазақәан ишықаз. Ахыбра ахатә акәзар, Гиви Кан-иңа ихатәи

харцәала акырынтә ишәхьан. Гәй-калатцәкьа аус абзиабара, аҕагыла-заашыақәа рыҕерытцамырхара-риаира, иулшо иахьулшо атың азкра, абарткәа зегьы ргәатцанза инеины иархәыцит акиносахьа аус адызуло, Мариа Рудневскаиеи уи лыңшәмеи.

Дара раңхьаза акәны Тамшътәи аихамқатә станция иаҕаит 2021 шықәсазы. Уи машәыршәа икалаз аныкәара лгәаларшәо, Мариа Рудневскаиа илхәоит, аихамта станция анырба, уи иахылаңшуа ианиҕцәажәа нахыстцәкьа акиносахьа атыхразы ахшыҕцәк шрызцәыртцыз. Гиви Зантәриа иакәзар, адокументтә фильм афырхатца ахадара дақәшахәтхеит, анаҕстәи раараан дырпылеит, атыхракәа рҕы ацхыраарагы ритеит. Абасала, актәи ахы атыхраҕы алыршахеит. Афильм аҕбатәи ахәтә атыхракәа хацыркын, иагьымҕапысуан 2024 шықәса рзы, аха проект авторцәа ргәи иштәз еиңш иалымтцит, атыхракәа иаразак рхыркәшара алмыршахазеит, макьанагы иаеуп. Мариа Рудневскаиа иазгәалтоит, уажәшьта маңк шакәу иаанхаз, акгы шрыгым ахыркәшаразы. «Ари афильм кәцоуп адокументтә фильмкәа иреиңу ртрадициякәа инарыкәыршәаны. Аинтервиукәа маңны иагәылагылоуп, избан акәзар иара ахыкәкы ацәажәарақәа ракәзам, изызку даҕа хшыҕцәкуп. Зеипшыҕам аңсуара злоу Гиви Зантәриа имацара иакәымкәа, афильм иафырхәахеит иара иҕацәа, иҕынхәцәа, изааигәоу ауаа», — лхәеит Мариа Рудневскаиа. Адокументтә фильм ахьз аңшаара еснагь иуадаҕуп, аха арака имариахеит. Аматацәа Гиви Кан-иңа «Дука» хәа иархәоит. Авторцәа ари ахьызшыа-

ра афильм азгыи зеиҕыҕам хьзуп хәа азырыпхьазеит.

Гиви Зантәриа, аинвалидра шимоугыи, изшыапык шицәызызгыи, илахьынцәзы агәынамзара ааирпцшом. Иара ааңсара ззымдыруа, аңстазаара еигәыргьо, алафбзиа зҕо уаҕуп. Илхәоит гәазыхәара дус ишимоу мышкызыны атуристтә дәыгба арака, Тамшътәи адәыгба станцияҕы аанкыларә ахтыс аханхара. «Даара саңгәыҕеит ари адәыгба Гиви Зантәриа ихьз ахцахоит хәа, уи, ари атың иадитдахьоу иңбабаа хәсаб азуны ииашахон», — хәа азгәалтоит Мариа Рудневскаиа.

Актәи ахы атыхракәа анымҕапысуаз инаркны, астанция аҕагылазаашыа акырза аҕапсахит, еиҕхейт. Атыңантәи анхәцәа реиңш, уи атәи азгәартөит адокументтә фильм арежиссиорцәагыи. Хаамтазы Тамшътәи астанция аусзуҕцәа аихамқакәа русбартә имҕаңнаго аусурақәа ирыбзоураны астанция аңсахрақәа аиуит. Уаҕа Аңсны аихамқакәа русбартә ахылаңшрала уаҕы игәи иахәаша аиҕакрақәа мҕапысуеит. Афильм атыхракәа мҕапысуеит Аңсны аихамқакәеи, атуризм Аминистррей, акультура Аминистррей рыцхыраарала.

Аңсны туризм аминистрра ганрацәала адгыларә анаҕоит агәың имҕаңнаго аусурақәа. Атуризм азы аминистр ихәтыңуаҕ Дмитри Зантәриа инатцшыны иазгәеиҕеит астанция «Тамшь» атуристтә маршруткәа рхыпхьазаларазы аҕәтәккәа шыҕоу. Уажәазы ари аанҕасыртә аидарашьтыхратә станция ахәсабала аус аҕеит, аха Гиви Зантәрией Аңснытәи аихамқеи агәыҕра рымоуп иаарласны арака апассаҕырцәа рыдыркылап хәа.

Ацәгьоура кәзтаз аанкылоуп

Аңсраҕы ахысра

д Ахәынтқарра Ахада Бадра Гәынба ноиабр 11 рзы Ақәа ақалақь аңны икалаз аиҕахысразы адырра иртеит, хәа адырра канатцоит Ахәынтқарра Ахада ипресс-матцура.

Аҕнытқатәи аусқәа Рминистрра адырратарақәа рыла, хәҕык еиуеиңшыи ахәрақәа роуит, руазәк итагылазаашыа баапсуп.

Ахәынтқарра Ахада азинхьчаратә усбартәкәа рахь адца кәицеит ацәгьоура ашыақәыргыларазы зыда цсыхәа ыкам ауснагзатәкәа зегьы рынагзаразы, иалахәу ахаҕкәа раанкыларазы, аустцаара алтшәақәа рзы лассы иара адырра итаразы.

Бадра Гәынба агәабзиарахьчара Аминистрра анапы ианитцеит ихәу иахәтоу амедицинатә цхыраара рытарей аҕагылазаашыа ахылаңшра алыршарей рзы.

Ақәа ахысра кәртеит хәа гәаарас ирымоу аанкылоуп. Ноиабр 14 азы абри атәи Аңсны Ахада Бадра Гәынба иархәеит аусуратә еилацәажәараҕы азинхьчаратә усбартәкәа рнапхҕаҕцәа, — иаанцхәуеит Ахада ипресс-матцура.

Апрокурор хада Адгәыр Гәынба ихәеит ацәгьоура аарпцшуп хәа.

Иара убас, Агрба далацәажәеит аоператив-устцааратә усмҕаңгәтәкәа рымҕапысшыа, ихәеит ашыауҕатә ус зыңшрак хәа кәмтәкәа ишхачырку, азинхьчаратә усбартәкәа — аҕнутқатәи аусқәа Рминистррей ахәынтшәартадара Аматацзурей — рнапхҕаҕцәа анапынтақәа шрытоу абри ацәгьоура иаңшыу ауаа рышыақәыргыларей раанкыларей рзы.

Апрокурор хада иазгәеиҕеит аоперативтә матцурақәа иаха ишааныркылаз гәыңык, урт ахәынтшәартадара Аматацзура иатәу

аңхьақыртахь ишнагоу, уаҕа аоператив-устцааратә усмҕаңгәтәкәа рынагзара ишаҕу.

Агрба иажәақәа рыла, ари-нахысҕыи ашыауҕатә ус иамадоу рышыақәыргыларазы аусқәа ирыццәхоит.

Ахәынтшәартадара Аматацзура ахантәаҕы Дмитри Дбар иазгәеиҕеит, гәаарас ирымоу азәи дшаанкылаз Урыстәылатәи Афедерациа аҕақыраҕы, Адлер ақалақь аңны. Уи иаанкыларә алыршахеит Урыстәылатәи аҕызцәеи дарей русеицура иабзоураны. Ноиабр 15 азы Аңсныка дааргеит Аңсни Урыстәылей рзинхьчаратә усбартәкәа русхәартәбжьаратә усеицура инақәыршәаны.

Ахәынтқарра Ахада азинхьчаратә усбартәкәа рнапхҕаҕцәа рнапы ианитцеит ари аус чыдала хылаңшра артарц.

«Хәтыр зқәу аҕызцәа, икәцоу ацәгьоура абжықәыргара иаиуз хәсаб азуны, ари аус лымкаала иахылаңштәуп. Уаанза аиңш, хәтәла абри аус сахылаңшуеит. Сшәыхәоит аинформация зегьы ирласны сара сҕынза иаажәгаларц. Иҕабуп аусуразы. Абри ирласны икәцәтәын, ари хәхәтыр азцаара ауп. Азинхьчаратә усбартәкәа русзуҕцәа аус руит, сара сызлахәаңшула, ибзианы. Ахәара кәстоит зхы бзианы иаазырпшыз аусзуҕцәа алышәкаарц», — ихәеит Ахәынтқарра Ахада, иатишыйт урт рыкәнага ишақәыршәатәу.

«Ари принципа кратанакуюеит. Аус аарпшхароуп, хәжәлар ирдыруазароуп ас еиңш иҕоу ацәгьоура инагзатцәкьаны ишаарпшхо, ацәгьоуцәагыи рыкәнага ишақәыршәаахо», — ихәеит Бадра Гәынба.

Аҕыла Ахада апрокурор Хада инапы ианитцеит аустцааразы иатаху аматериалкәа зегьы реизгара хәтәла ахылаңшра.

Ноиабр 11 азы икалаз ацәгьоура иахьканы хәҕык ахәрақәа роуит, азәи ахәышәтәыртаҕы иңстазаара далцит.

Ишыақәыргәгәоуп 2026 шықәсәзтәи Аарыхратә мзар

Аминистрцәа Реилазаараҕы

д Аминистрцәа Реилазаараҕы 2026 шықәсазы Аарыхратә мзар шыақәдыргәеит.

Аңсшыарамшкәеи иусуратәым аныхәа мшкәеи рейкәшәара инамаданы, 2026 шықәсазы абарт аңсшыарамшкәа ииаҕахоит:

- ажьырныхәамза 3 (асабша) ажьырныхәамза 9 (ахәаша) ахь;
- ажьырныхәамза 4 (амеыша) абцарамза 27 (ахәаша) ахь;
- хәажәкырамза 8 (амеыша) хәажәкырамза 9 (ашәахьа) ахь;

- мшапымза 12 (амеыша) мшапымза 13 (ашәахьа) ахь;
- лацарамза 9 (асабша) лацарамза 11 (ашәахьа) ахь;
- лацарамза 23 (асабша) лацарамза 25 (ашәахьа) ахь.

Асоциалтә еиқәыршәарей адемографиятә политикеи Рминистрра 2026 шықәсазы аңсылмантә мзар ала Кәырбанныхәа азгәатара арыцхә аҕынза жәамш шыбжьоу уи азы аинформация Аминистрцәа Реилазаарахь анашьтразы адца аҕоуп. «Аңсны аныхәатә мшкәеи агәалашәаратә рыцхәкәеи Аңсны аныхәатә, агәалашәаратә амшкәа рзы» Аңсны Азақәан инақәыршәаны Аарыхратә мзар аҕы иарбахоит.

Ақытанхамшатә проектқәа рынагзашъа гәартцит

Араионкәа зегъы иртаауеит

Елана Лашәрия

d 2025 шықаса нанхаамза 27 рзы Ахәынтқарра Ахада далахә-ны Аминистрцәа Реилазарчы имѡапысыз аилатарачы Бадра Гәынба ареспублика аеконимика аѡиарачы ихадоу ахырхартакәа ирызку адтқакәа жәпакы Кәитцегит. Ахәынтқарра аѡиарачы астратегиатә Казшыа змоу хәа иалкаа-ны чыдала ахшыцәащыры рьтан ақытанхамщегит, атуризми.

Ишдыру еигш Апсны аеконимика ауасхыркәа иреиуоуп арт аѡ-хырхартк. Иарбоу аусмѡаг-гатакәа ақытауаа рыпсгәзарра аиь-тариен, аѡар ахыртакәа рҭы раанкы-ларазы атыгылазашъакаа рәпцарегит ирызкуп. Иазгәадоу аусмѡаггатакәа рынагзарра Апсны ақытанхамшатә аалытц аконкурренция аизырхара алнаршонт, атәыла афатә-ажатә аганахәла ашәартадара алыршарегит, аеконимикачы ақытанхамшатә Кәша иканато алагала аизырхареит иацхраауегит. Сынтәа Апсны Аха-да итдцала псыхаа ахыншамаз ала ишчытын ақытанхамшоа аускх иа-зоужьыз апарә, 150 миллион маат змаз абиуцегит еиызрхән 250 мил-лион маат ркынзә

Ақыртуа- апсуа еибашъра ашътахътәи ашыкәсқәа рзы ақытан-хамшоа аѡиара еиуегипшым аетәпкәа ирхысит , икан еихә ианхысхәз, икан еихә аѡазара аныштытцыз, аха иарбан аамтәазалакгы ақытан-хамшоа аминистрра иалшоз зегъы Ка-натан анхацәа адгылара рытаразы. Хәарада, иуадашыз аамтәкаагыны маҷынт.Акыринтә анхацәа рәаѡра бәниаххәын ицәырцыз ахәачә-маҷағьы, мәмәзаргы аҗсабаратә цыырцаркәа-ақаршыкәа, аҗша-сракәа, аәршара. Иахьагы иуадашуп ахәара ақытанхамшоа зегипҗакам ала иегеиет, ашыапы икәгылеит хәа. Маҗынаа Акаҗатә даразә ирацоуп, аха уаанзегипш иахьагы ари аускх агәцаркара артцит. Еилырҗаауегит Апсны аеконимика цдгәга (гәгәны иацҗагылоу атуризми ақытанхамщегит ацхыраара ду шырхату. Ақытан-хамшоа аѡиара җ-хәтәкны иушозар, ганкахәла җықәхьлатәи амини-стрра иаызтцдоу абиуцегт апарала аѡиара, егыи аганала уахәацшызар, еиуегипшым инвестициатә лага-лакәа рыла аѡиара.

Ақытачы инхо, адгьыл икәаа-рыхуа зегъы шамахамзар ирымо-уп имачны рхы иадырхәо, мәм-заргыы зынзә рхы иадмырхәо адгьыл еиужькәа. Ақытанхамшоа аминистрра итдцало ацхыраара иакәдыргәгыҗеуегит, иагьрыцхраауегит.Ашәырцлакәа еитаханы аѡахәа атцара инаркны апсаатә раазә-ра аҗынзә зымҗехак тбаау апроект аус әуегит ақытанхамшоа амини-стррачы. Арака иалкааны ихәатәуп апроектқәа рынагзашъегит, икаҗтә ацхыраара иаиуз алтшәегит хәта-ла хылапшра шаитә ақытанхамшоа аминистр Беслан Цьоупа. Мышкәак аминистр аминистр дзылҗаагылаз агәлп хтәыла араионкәа иртаит, анхацәа рьпроектқәа рынагзашъа гәартегит.Ақытанхамшоа аминистр Бес-лан Цьоупа инашҗы аҗәатаракәа дрылахәын Апсны Апыза-министр иахытпугаѡ Варәздәт Миносиан.

Аусутә ныкаара хащыркын Кын-дыг ақытачы аус зуа апсаатәазарта ала. Арака ираазоит хә-нызкь цыра инарызанапшуа акыгтқәа. Урт зладырчәо афатәгы зхәтабзиара хара-ку ахкқәа иреиуоуп. Избанзар, әп-саатә ирфо ажыы агьыма анырра гәгәа анатогит. Арака иазгәатәуип, Кындыг ишеиеҗкаау апсаатәа-азартқәа шѡа. Аха, маҗыназы аус зуа акоюп. Аѡбатәи аҗны жәоҗә-нызкь кәты раазаразы алшарақәа аҗцоуп. Аха арака аҗатәтә ыко-уп, ахыбра аҗәаҗәит акынтә ақәа кылсуегит, иара убасгы амыругакәа уажәшъта иҗсахтәуп. Апшәмацәа ирхәогит акәтаазара абизнес аганахь ашәартарақәа маҷымкәа измоу ака-ны ишыкоу. Избанзар, апсаатә ачы-мәзаракәа ианыхтаркуа ыкоуп. На-сгыы, атып рымоуп атира иадхәалоу аудаѡарақәагы. Раалыц азәахәо из-дыруа, ирыдтцало рацәащым, абиз-нес апроект ахашәәла аанагәзар ауп, мәмәзар иапсәома иадубало аывбаа хәа азтәара ыкәдыргыло-ит дара. Иахьазы, ирыцкьоу кылаҗ а-закты хышәи җыныҗажәегит жәаба маат иркуегит. Ишейбгоу ахәагы хәтә-хәтәла еиҗыхынгы иртиу-егит. «Апсуа кәты» зәхьзу абренд уажәшъта ирдыруегит. Ари аиҗкәа-рачы аус ругеит имаҗымкәа ауаа, урт зегъы Кындыг иҗмо роуп.

Ақытанхамшоа аминистрра арт амшкәа рзы, ашара иаѡуп ашәыр еитахатақәа. Уи зегъ алыршәоуп ақытанхамшоа аѡиара апрограҗ-ма ахәаақәа иртагзаны. Жәегит-зәхьз шыапы амандарин рзыр-шонт арзәхал заа иаазыштыхьаз хыншәажәащык анхацәа.

Ақытанхамшоа аминистр Беслан Цьоупегит, ақытанхамшоа аускх аѡи-ашъа хылапшра азтә Апсны Апы-зә-министр иахытпугаѡ Варәздәт Миносиани гәәтаратә усура иацтәо иатаитт Ткаарчал араион Мухур ақытан игылоу акакани арасегит аус рыдызуло ацех. Җажәибжьба мил-лион маат зыкәахырбу ари анапла-кы ақытанхамшоа аминистрра акын-тәи адгыларегит ахылапшрегит амоуп. Араса змоу анхащы изы ари анапла-кы феидоуп. Анаплакачы ирыдыр-кыларәара иаиуз алтшәегит хәта-ла, ахә ахәтабзиара иахыпшуп. Ацех мышкы иалгазаны жәаба-жәоҗә тон-на араса аус аднаулоит. Сынтәегит аѡаѡра уамак иееизам рхәогит аусд-кылаѡащәа.

Ақытанхамшоа аминистрра ахәтаранқәаа иара убасгы иата-арт Кохора ақытә иахьәтәнакуа уажә ааигәа еитархәз амандари-на алпантациақәа. Арака еитахә-уп Окиңцу зәхьзу жәа-нызкь шы-апы амандаринкы. Ари ахкы Апсны азы иҗыцу акоюп. Аитәхара иала-гегит нанхәамәазы. Адгьыл анымаа-ку хәа ишәон, избанзар, уи ашыза аҗышәа азгәгы имазамьыт хтәы-лачы. Иара егырт амандарин хкқәа иаҗегирпшым ыкоуп, аѡаѡра аҗы-хра жәабран мзә аҗынзә иназо-ит. Атыпан убасгы еитахәуп атәа, аха, ашъхарыжь, амандарин, абри-кос ухәа егырт ашәырхкқәа. Кохо-уп, ашәыр ашәырт зыналә дгылтыпуп хәа иҗхьазоуп. Уи хәсаб азуны ауп аусд-кылаѡ Серхат Кәпба ишызцәегит иа-регит арака ашәырхкқәа рацәаны изе-итархәз. Амандарин анаѡс егырт ацитрустә шыаырккәагы ыкоуп. Уажәы афеихәоа аитәхара иәҗеуп. Арка аус ругеит атыпантәи анхацәа. Акызатцәкы аусдкылащәа ирзымхо атехника ауп. Аха, угыгы збоахит хәа иакәгәгыҗеуегит.

Агәатаракәа ирыццо Беслан Цьо-упегит Варәздәт Миносиани Гл ара-ионегит иҗкоу, «Иагратәу Апсны» зә-хьзу аилахьаҗыра итаатаит. Атыпан ирымоуп адгьыл аус адаызуло атех-ника. Ари аилахьәрачы адгьыл ацәагәагегит, арашәагегит, аргәз ал-дәҗегит, алдәҗегит алзыршәо атехника ала еикәшәаҗып. Ақытанхамшоа ами-нистр Беслан Цьоупа иҗхегит «Иа-гратәу Апсны» ахыбра ацхыраара шътахәу, ақытанхамшоа аминистрра ирышәо ала адгылара шыкартәо.

Ақытанхамшоа аминистрра им-ѡаҗнаго агәәтаратә усурақәа ир-зәхьз цәахит, урт маҗыпслогит ашыкәс нтәаанзә, иртаараны иҗкоуп атәыла араионкәа зегъы.

Донтәи ауаажәларратә библиотекаҗ

Владислав Арзынба ихьз ахтѡуп

d Донтәи Ахәынтқарратә уа-ажәларратә библиотекеҗы иаатит Апсуа хәынтқарра ашъатаркшъы, Апсны Рапхъатәи Ахада, атоурых-тә тцәарадырракаа рдоктор, ака-демик Владислав Григори-ипә Арзынба ихьз зху Апсны атоуры-хи акультуреи ирыдхәалоу атема-тикатә коллекция.

Апроект авторс дамоуп Аладатәи афедералтә округ асоциологиегит арегионтцәаегит институт апро-фессор, Апсны атцәарадыррақәа Ракадемия хәтыр зхәу алахыыла Максим Александр-ипә Васьков. Ари Урыстәыла иаарту В.Г.

2025 шықәса – Апсны Рапхъатәи Ахада ишықәсуп

Хдыза Владислав изку ашәа	
	
Иаахәкәыршан иахьа тынчроуп, Хыҗыынтә аҗаамбар дылбаапшуегит. Ахахаи амарыба бараҗыгтроуп, Шәшъа икаҗәаз ацдәбирг аанарпшуегит.	
	
Дгылы жәфани зыршахатуа, Ахтыс хлымзәахкәа хрыҗоҗаны. Иахзааугеит наззәа атынчра, Умч-улша зегъ неизыркәкәаны.	
Ахапа Уаанхоит уҗәлар ргәакны ескьынгы, Хәпсадгьыл аҗегит лаша уара. Иаххаштран хәҗазам бәантцгыб, Упсы зыхтнудзә Х-Апсынра...	
	
Ашәышыкәсақәа ниасыргы, Иахзаанхоит уара ухыпша. Агара игароу амаалыкгыб, Шапхьа изыпшуп ахьз-ацша.	
	
Шьаҗә-шьаҗәла пхьака хңеилап, Ахәынцхара дукәа хрышъашәәла. Атынчра ихамоу еиҗахәхалап, Хәзну аамтә хәанраала.	
Ахапа (аитәхәара) Уаанхоит уҗәлар ргәакны ескьынгы, Хәпсадгьыл аҗегит лаша уара. Иаххаштран хәҗазам бәантцгыб, Упсы зыхтнудзә Х-Апсынра...	

Илларион Гьерхелиа

Ткәарчалтәи акомедиатә театр

Иацдоиҗьтеи 70 ш. цит

d Шәарах Пачалиа ихьз зху Ткәарчалтәи ахәынтқарратә ко-медиатә театр апцдоиҗьтеи 70 шықәса цит. Арҗиаратә коллектив аубилегит рыднынхәаегит Апсны Ахәынтқарра Ахада Бадра Гәынба.

«Хәтыр зхәу Шә.А. Пачалиа ихьз зху Ткәарчалтәи ахәынтқарратә ко-медиатә театр аколлектив! Къи-псык ала ишәындысхәалоит шәте-арт апцдоиҗьтеи 70 шықәса атрл! 1955 шықәсарзы иаартыз Ткәарчал-тәи жәлар ртеарт кылуршыз рацәо-уп апсуа милаттә инаҗыра ашътахь ари акультура ахәыншгаара аусура. Атеарт аитәшъакәыргыларә аблока-да гәгәа зхьызгәз Ақалақь-Фырхатцә Ткәарчал аитәира асимвол хадақәа ируахегит.

СССР Жәлар рартист Шәарах Пачалиа напхгара зитәз акеме-диа театр гәиштыхганы икалеит итериамыз аибашъра ашътахьтәи ашыкәскаа рзы. Апсны Рапхъатәи Ахада Владислав Арзынба мусҗкала Ткәарчалтәи атеарт ахәынтқарратә статус аумт.Ахәахәмьз иапцоуп ате-арт ахәмтәзтәи аусурачы илнәхыз ақәзәшә чыда-аҗауа кытақәа ртаар. Хымпда атеарттә Казара ауааҗп-сыра, аихаракчы аѡар радьпҗхәла-разы ари ус дууп.

Акыр иапцоу Ткәарчалтәи ате-арт махьатәи актиорцәа, еиуегипшым аамтқәа рзы арака аус зуаз! Ишәе-игысшогит аҗабыра, аманшәала-рылхәанзә, иртаараны иҗкоуп атәыла аиҗхьзәра дукәа!

Хтѡурых уазхьазырцшуа

Алиса Гәәжә-пҗа

d Ааигәа Апсадгьыл ахь архынхәразы Ахәынтқарратә еи-лазкы аҗны имѡагпшә, зыламыс харақыз, запсура нагаз, зыжәла-ри зыпсадгьылы гәгтцхас из-маз, згәы рзыбылуаз, урт ры-матц аура гәык-псыкала назхиаз Цьон Смыр, аамтә уадаѡ иалиааз, апсгәзаара атаҗатәсра ипнәшәаз, иазрыжәыз, икыднәкәаз, аха иазпыҗмевыз иаб Чыкь (Мыстаҗа) Смыр игәәлашәарақәа еидыз-кыло, Цьон Смыр ианҗамтқәаа рыла ишықәагыргылоу, «Аамтқәа реигәныфра» зәхьзу ашәкәы азыргара. Уахь имѡахьтцит ап-суа интеллигенция рхатарнак-цәа, хәтәла, Чыкь Смыр иаҗареи избәхәи здыруаз, хәтырла иа-зыкәз, иара убас уи иҗкәны Цьон Смыр иааҗарны дыздыруаз, аус ищызуаз ишызцәа, итынхәцәа, итацәа.

«Аамтқәа реигәныфра» ашәкәы азыргара ааиртит Апсадгьыл ахь архынхәразы Ахәынтқарратә еи-лакы аихәби ихәтыпугаѡ Бастәкәа Арҗа. Уи икәгыларачы иазгәегите-ит, Цьон Смырин иарегит хәтәла, иаа-игәаны ишәибазымдыруаз, аишы-зара шрыбжәамыз, аха, уи ихәтара, иуаѡра збәхәлыл ишидыруа.

«Зыжалари зыпсадгьылы рхьаа зхьааз, хәтәла, хьыныҗуаа рып-садгьыл ахь рырхынхәразы, ари аус ацхрараҗы ишхьшә иажәегит акыр атәнакуан. Урт ирналоз, рып-садгьыл ахь ирымәз азиабарегит агәбылрегит зырыҗаауаз, изырчкы-шхәш аз еиҗаа ипшаауан, иҗәань, – иҗхегит ит.

Анаѡс, аекран ду аҗны азыргә-рахь инеиз идырбан, Апсадгьыл ахь архынхәразы Ахәынтқар-ратә еилмакы аҗны Цьон Смыр аус

Абицарақәа ирызнагәтәуп

аниуаз аамтәзы, усуратә визит-ла Тьркәтәылатәи аныкәарақәа раан, уаҗа имѡагпгәз аизарақәегит, аусмѡаггатақәегит ркны, хьыныҗуаа-рахь ихы рханы ихәәоз ахшыҗтцәк цәула змаз иажәа Кәышқәегит икәгы-ларақәегит зныз авидеонтцамтқәа.

Уи ашътахь ажәа иман, ашәкәы аиқәыршәаѡ, а пхьаажәагы зѡыз, апоет, ажурналист, Апсны ашәкәныѡщәа Реидгыла ахан-тәащы Вахтанг Апхәзоу.

Уи иажәа хащыркуа иазгәе-итеит, ашәкәы азыргара, хәта-ла, Апсадгьыл ахь архынхәра-зы Ахәынтқарратә еилакы аҗны амѡагысра, машәыршәкә ишыҗам-лаз, хьыныҗуаа ирыдхәаләз азтә-аҗаа рызбарегит рымѡақцдарегит рхытхьиртәчы игылаз дшыру-азәкыз Цьон Смыр.

«Зыуаажәлари зыпсадгьылы зыпсегипш биза избоз, урт рҗегипш згәы итхәоз, хәтәла Цьон Смыр 2005 шықәса раахыс, ипсгәза-ара ашықәсқәа ахтны-қалакь Ақәа иадхәалахегит, Апсадгьыл ахь ахынхара афонд аихабыс аус иуан. Ари аматцурახы дназпхьаз, иа-зыҗатцоу, апышәа зырхәхьоу, ап-суа иагәаҗ змоу хәа дыршәон, иагьикәгәгытуан. Уи иматцура инаваргыланы дрылахәын ауа-ажәларратәи аполитикатәи усқәа. Дахьықәзаалак уи ламыс цықала дәзиеуан иарбан усзәалак, ихы мѡапигон иара ишиказшьаз еигш, иапсуара ишиднәцоз ала.

Цьон унадыххылан иузгәамтоз, чыдарак зтубаауаз ихатә дуиен иман, уи апсуа идоухамч ала еи-баркын, ауасхыргыгы гәгәан. Зегъ зегипшыз даднәкыломызт, зып-садгьылы зыуаажәлари рлахьынтцә иазымхәыцуаз, иамыртынчуаз уахь дзымѡахытцумызт, избанзар уа дәҗә шәагә-загақәак, дәҗә пҗа-рақәак шьақәгылан.

Цьон еитахәааа змамыз пҗа-рак итцән, уи зныруаз, изааигәа-хөз, иднапхьалоз рацәащәан. Апсу-ара згәы азыбылуаз азырычы иара иахь имѡахьыцуан, аҗәытә-әҗәтә иалацәажәон...

Дәара игәы азыхәон, апсуаа хәпсадгьыл аҗны хәзәыкны хәҗа-лара, хәизхара. Оумакала дре-иҗыргыон, дырхәтгьылон зразык зыпсадгьыл иадызхәалоз хәщыҗә. Урт рапхьаза иахьнеиуаз Цьон иҗ-кы аҗын» – иҗхегит, Цьонны иа-регит еибадыруегьтәи, аиҗызара рьбжәегьҗтәи акыр штцуаз, аха 2011 шықәсазы Апсадгьыл ахан-архынхәразы Ахәынтқарратә еи-лакы (анапхгәащы иказ З.Адлемба иахан) апшьгарала зтыжәра хә-

Смыр амилиат-хакәитратә кәпара иадхәаләз еизарак, усмѡаггәтәык дагханы Каломызт. Уи җәпыц гәгәала дыкәгылон, аҗәлар ршы-пы икәгыланы изызыршөртә.

Ас еигш ахәтцә гьѡф ипсгәзаа-ра «ахахә былгьо» изыКаломызт хәарада, уи дызнысыз амѡа даа-р аихәнтоуп, ихигаз уадаѡуп, аха игәы еитәмпакәан ипсгәзаара ахы инаркны атыхәанзә дызныз ахәта-дырзуаз аамтәзы, зыжәлар рҗәхәы аҗьарақәа избхәоз, агаагьра зләз, җынтә идырбаандамшхьаз, ашъра зкәырцдараны иказ, аха идыриа-шаз, хәышықәса тәкрала изхызгәз, уи ашътахь, ахьнтарәан итқара иа-нәшәтәла ишызә биза, аѡнцтқатәи аусқәа Гәдоутатәи рраионтә Кәша аихабыс иказ Роман Гәбаз ибзо-урала згәызеантцәз Чыкь Смыр дзынкьааз-дзынҗәз знычшуа игәә-лашәарақәа уанрыпхьо, улахь еикәызтцә ахтхьсқәа рацәаны иупы-лоит. Урт азәагоуп, ихшыҗфртәгоуп, аха хәжәлар ирхыргәахьоу атоурых, ахлымзәах, агәгытшъаага ула ихгы-ларта рсахьа тыхуп.

Сара иаразнәк Цьон иабжәзге-ит иаб игәәлашәарақәа еидызкыло анапылаѡырақәа акьыпхьз азыр-хиаразы дызлагәз аус иацитдарц. Ускан атәкс исеиҗхегит, акыпхь ахь анагаразы аредактор инапы ишыпхтәу. Сара уи мап шацәысым-куаз сәхсәегит. Уи нахьы иарегит сә-рҗәи аусеицура хәлагегит, хәтә-хәтә-ла агаәлашәарақәа аус рыдуланы иссааигон сылапш ахызгарц азы. Рапхьаза икыпхьыны иситаз «Ап-суа хәтцә» ахьзуп, ашәкәыѡщы, ахәынтқарратәи ауаажәларратәи усзүчы С.Чанба изкуп. Инагзаны аус анадаула ашътахь агәзәт «Ап-садгьыл аҗегисеиҗкь» инахцегит.

Апоет, ажурнал «Алашара» аредактор хәда Анатолит Лагәлаз еиҗ аламасы ирылазәз, агаагьра зләз Цьон Смыр иҗәпыц шьбизә-из, ибизшәа шыцкәыз, ишбегиз. Уи ажурнал «Алашара» ирегьгыз авторцәа дышрегуаз. «Зынгыны ашықәсан ирегьҗу арҗамтә хәа ишалыркааз «Апсуа хәтцә» зәхьыз, иаб Чыкь Смыр игәәлашәарақәа ркнытә иаагәз ашымтәзы, апре-иагыны шианашьаз, аха апремия хәмтас ажурнал «Алашара» аус-гонцәа ишырзынжыкыз» – иҗхегит ит.

Иажәа хыркәшо, ашәкәы «Аамтқәа реигәныфра» аиқәыр-шәаѡ Вахтанг Апхәзоу иахь бегит ашәкәы аиқәыршәарәан хәтәла В.Апхәзоу ицхрауаз Цьон Смыр иҗкәны Никәа Смыр иабдуи иаби-ларц, хьыц-хьыц улапш ахугар,

еитагзәз ашәақәа жәаба тьжыуп, дәҗә жә-ба аредакция азуны, аус адуланы, атыжъра иазырхианы ишьтоуп», – лхәегит атекст аитәгара лара лзы ищыбабаамыз азгәәтә ари амузыкатә проект автор Радеда Гыц-пҗа. Уи ләжәақәа рыла, зынзә еиталҗахьоу ашәақәа рхыпхьазара нәзонт 35-40 ркынза, апхьаҗа иацылтарц, ихалыртәаарц лгәы иҗо-уп. «Ахәычқәа рзы ашәақәа ралпшаара аан хырәа асцит, зегъ рапхьа дара ирышъашә-лоу, уи инаҗиданы, ауаажәлар ркны еицыр-дыруа, биза еицырбо ашәақәа», – лхәегит ит.

Хәиҗцәажәараан, Радеда дзәаатгьилегит еиталгәз ашәақәа аредакция шазыруз Ап-суатцәаратә институт аусзүшәа Инал Гыц-бегит Сусанна Тәниен. Анаѡс, апсуа естрадатә шәахәазы Ильдә Кәычбериа-пҗаи ларегит ру-сеицурала уи напхгәагыс дызмоу ахәычтәи студия «Назәрег» аҗны, ашәақәа ахәычқәа инарыгзартә атагылазашъа аҗырцегит. Ра-деда инаҗтшыны иазгәаегтеит агышәа змоу апсуа шәахәащы Ильдә Кәычбериа-пҗа ииҗыбоуору шырацоу апсшәаала еитагоу ашәақәа аҗсгәзаара рьтарачы. «Уи мьҗкала ахәычқәа ашәақәа длырцегит, инарыгзартә атагылазашъа аҗылцегит», – лхәегит аамтә кәаҗк итагзаны илыллыршәз шмаҗым аз-гәәтә. Ашәақәа аус рыдуланы, уи аѡиара иа-

цыз аетәпқәа зегъы ианырхыжьха ашътахь, ашәақәа жәаба тәѡхегит Апсны зәапсәзтәыз ашәахәаѡ Артур Лакрба ибзоурала, уи исту-дла аҗны.

Имхәакәан высшәа амам җыц ихащырк-хәз амузыкатә проект апцдара ацхыраарегит адгыларегит шартәз Ақәа ақалақь Ахадара атцара Аусбарта. «Хәтәла, итабуп хәа ләсхәогит Ақәа ақалақь атцара Аусбарта аихәби Астанда Таркыыл-пҗа икалҗтәз ацхыраара-лоу, уи инаҗиданы, ауаажәлар ркны еицыр-дыруа, биза еицырбо ашәақәа», – лхәегит ит.

Уажәазы итжыж ашәақәа жәаба теле-грамм-канал аҗны иапцдоу «Известные песни, переведенные на абхазский язык» зәхьзуи, хәтәла, Радеда Гыц-пҗа лхәтә дакьегит ркны ахархәара атара рылшонт ахьыҗбахчәкәегит алаҗартә класскәа ркны аус зуа ардәҗәегит. Итәѡу ашәақәа ирыцуп афонограммакәа (минус), иара убас, аитҗа г текстқәа. Хәиҗцәажәара хыркәшо, аму-зыкант Радеда Гыц-пҗа иазгәаегтеит, Апсуа инхәнтқарратә музеи аусзуд, апоетесса Ил-дона Кәытнина-пҗа лнәпы иштылҗыжьыз дәҗә 10-ашәак, урт маҗыны, атыжъра изырхы-нны ишышътоу, хәзтоу атцарашыкәс нтәаанзә рьтжьра шалыршахо.

А. Хәырбыц-пҗа

Ахьа Амш азгәартҕеит

Акәа ақалақь аҕны

Акәа ақалақь аҕы ахьа Амш азгәартҕеит абцарамза 15 рзы, акультура-усуратә платформа «Гәыма» аҕы. Аусмәапгәтә еиҕеа-ахеит Еиду Амилатқәа Реиҕеаара афәтә-ажәтәи ақытанхамәеи ре-иҕеаара Акәа икоу апроекттә офис (ФАО) ала.

Аусмәапгәтә Апсны аекосистема хадақәа иреиуоу, апсабаратә, аеконо-микатә, акультуратә цакы змоу ахьа бнақәа реиқәырхара апроблема ах-шышәышәтра атара иазырхан. Ахьа Амш азгәатара ахәаақәа иртагзаны еиҕеаахеит аетнографиятә цәыр-гәкәтәи ахьа апсуа жәлар рыпцә-заараҕы инанагзоз ароль атәы зхәо адокументтә фильм дырбареи.

Аматериалқәа зегьы еиқәыр-шәахеит Еиду Амилатқәа Реиҕеаа-ра Афәтә-ажәтәи ақытанхамәеи ре-

иҕеаара Акәа икоу апроекттә офиси Апснытәи атцарауаф, атәылаҕацәтцә-афы, арккафы Таисиа Аланиеи (1950–2025шш.) русеицура иалтцшәаны. Аекспозициеи акинорбареи уи лгәа-лашәареи ахьа иадхәалоу акульту-ратә тынха ахьчареи иазкхеит.

Асасцәа чыдала иазҕлымхәхеит ашеф-хәыкатцәфцәа Шамиль Кылычи Леонид Приадихини рчыскацаратә шоу. Урт изырыргеит ахьа иалхны икатцаз равтортә чысхкқәа. Аусмәап-гәтә иатәаз асасцәа афәтәқәа рыкәцареи ргьама абареи рзы ал-шара роуит. Аусмәапгәтә апрограм-ма хнаркәшеит афермертә аалытқәа рыла ахәаахәтрәтә цәыргәкәтцә мац. Арака Еиду Амилатқәа Реиҕеаара Афәтә-ажәтәи ақытанхамәеи ре-иҕеаара Акәа икоу апроекттә офис (ФАО) апроект алахәылацәа ацхеи, ашхьаазара аалытқәеи атыпантәи атиаақәеи, аитахәтәқәеи, аиатцәа-реи рзыргаразы алшара рзапцәхеит.

Ахьа Амш абар шыта цшыын-тәуп апсабаратә, акультуратә тын-

ха аиқәырхара иазҕлымхәу атцә-афцәа, афермерцәа, аstudentцәеи атыпантәи ауаапсыреи реимада-разы хра злоу тыпны икалоижҕеи. Аусмәапгәтә зейгьакам ала иаа-нарпшит итышәынтәалоу ақытан-хамәа, абиохкырацәара аиқәырха-реи атыпантәи абизнес адгылара атареи арегион аҕиараҕы ишцхы-раагза дуу.

Ахьа (Castanea sativa) жәытә-натә аахижҕеи апсуа жәлар рыпцәзаа-раҕы акыр тцазкуа атып ааннакы-лон: уи амҕымәтәахә ала ашнқәа дыргылон, иаҕалоз ахьа традици-ала афәтә хкқәа алырхуан, ахьара ианакәызаалакгыи абарақьатреи аинтәылареи ирсимволны ипхьазан. Иахьа ахьатә бнақәа реиқәырхара азтцәара даҕа аамтәк еипшымкәа актуалра ацоуп.

«Апсны ахьа бнақәа реиқәыр-хара – акыр тцазкуа апшҕамтә-уп, уи аамтәк ала абиохкырацәара аиқәырхара, апсабаратә ресур-сқәа итышәынтәаланы рхархәа-ра алыршара, атыпантәи аилаза-арақәа рыҕеиара адгылара атара иацхраауеит.

Еиҕашьақәыргылоуп аспорттә зал

Ашколтә цсәзаара

А.П. Чехов ихъз зху Акәатәи абжьаратәи ашкол №14 аҕы еиҕашьақәыргылаз аспорттә зал ҕыц аартра иадхәалоу аныхәатә усмәапгәтә мәапысит. Ашкол адиректор Рита Бениа еизаз ари агәыргьаратә хтыс – 30 шыкә-са иреиҳаны иззыпшыз аспортә зал ҕыц аартра рыдылынхәа-леит. Иманшаалоу атагыла-зашьақәа рҕы абәфртцәыра аурокқәа рымәапгәра азы ал-шара рамамкәа ашколтә дөы аҕы реазыкартцон, аха уеизгьы атцәфцәа ақалақьтә еицлабрақәа рхы рыладырхәуан, апхьахәтә тыпқәа ааныркылон, амедалқәеи ахраҕәқәеи ргон, хәа лхәеит лара.

Арт ахраҕәқәа азал ахь инарге-ит. Азал аиҕашьақәыргылара Жәлар Реизара-Апарламент Аиҳабы Лаша Ашәба икаитцаз аиҕеааратә цхы-раарала имәапган.

«Хара хашкол аушымтә Лаша Ашәба ацхырааразы хидтәалеит. Ахтны-қалақь ахадарагыи иара убас аиҕашьақәыргылараҕы ацхыраара канатцеит. Аспортзал даара игәы-гәтажыны икан. Гәгәала ақәа анау-аз амшқәа рзы ауада азы шналон. Адашьма баахьан, атызқәа апақәа иаганы икан», – лхәеит Рита Бениа.

Лаша Ашәба ашколхәыцқәеи артәафцәеи аспорттә зал ҕыц

аартра рыдиныхәалеит. Ашкол сын-тәа 65 шыкәса ахытцра азгәартара-ны икоуп. Жәлар Реизара Аиҳабы аибашьра ашьтахь ари ашкол дал-геит. Апсны анапхгареи Акәа ақа-лақь ахадеи иҕабуп хәа реиҳәеит икартцаз ацхыраара азы.

«Хара ацхыраара ду хәрте-ит, ахыб апсахраҕы иҳацхрааит, иҳафсыз ашықс азы классқәак ре-иҕашьақәыргылара алыршахеит», – иҳәеит Лаша Ашәба. Уи иара убас Краснодартәи атәылаҕацә ашкол аҳамтә ду шанатаз, уи азааигәа-ра хәамтә иакәшәо аспорттә дөы шыкатцаз иҳәеит.

Акәа ақалақь ахада Тәмыр Агр-ба артәафцәеи атәафцәеи аспорттә зал ҕыц аартра рыдиныхәалеит, уи шытарнахыс иҕыцу аспорттә еиҳьзарақәа рықалара ишацхраау-азы агәрагара ааирпшит. «Хара аринахысгыи ашкол адгылара ата-разы иааиуа 2026 шыкәсазы ақа-лақьтә биуцет аҕы усмәапгәтәқәак азпхьагәахтәхеит», – иҳәеит Тә-мыр Агрба.

Ахтны-қалақь ахадара атца-ра Аусбарта аиҳабы Астанда Тар-кыылпхә аспорттә зал аиҕашьақәыр-гылара ахәыцқәа ргәабзиара ахьчара хықәкыс икатцаны имәап-ган хәа инатцшыны иазгәалте-ит. Аусмәапгәтә аофициалтә хәтә ашьтахь ашколхәыцқәа ыкәгылеит. Урт аспорт иазку ажәеинраалақәа ирыпхьеит, ашаақәа рхәеит. Ано-мер шьахә еизаз иддырбеит агим-настка ҕарацәа.

Зегьы иахзеипшу атакпхықәра

Амәақәа рҕы ашәартадара – ари зегьы иахзеипшу тапхықәро-уп, уи зегьы ирыцку хәуаажәлар рыпцәзаареи ргәабзиареи иахьадхәалоу ауп», – иазгәеитоит Апсны ашынцкәтәи аусқәа Рмини-стрра Ахәынтқарратә автоинспек-ция Аусбарта аиҳабы Дамеи Аәзба.

Ахәынтқарратә автоинспекция Аусбарта амәаҕы аныкәара иалаху зегьы рзы ишәартаданы амашьына арныкәцара акультура ашьақәыр-гылара иазырхоу аусмәапгәтәқәа нанагзоит.

«Ари аусура ихадоу ахырхар-тәқәа иреиуоуп ареспубликатә мәаду иаваршәны асоциалтә зыр-га зну атематикатә баннерқәа ры-шьақәыргылара. Арт абаннерқәа амашьынарныкәафцәеи ашьақа-уаи иргәаланаршәоит амәатә пқа-

рақәа рықәныкәара шхымпәдатәиу, амәаҕы агәҕанызаара аартпшра шахәтоу», – иҳәеит Дамеи Аәзба.

Аамтәк ала ашынцкәтәи аусқәа Рмини-стрра Ахәынтқарратә ав-тоинспекция Аусбарта активла аилыркааратә усура нанагзоит, амассатә информация ахархәа-гәкәа рҕы иааипмыркьазакәа асо-циалтә видеороликқәа рырбара еиҕеакаауеит. «Хара дарбаныза-алак икынза анагара хәезахшәо-ит имариоу, аха убри аан даараза акыр тцазкуа ахәшышәцәк: але-ишәеи амәа иану хәтыркәтца-рала рызныкәареи апцәзаара еиқәанархоит.

Ишәхәшәмыштын, амәақәа рҕы ашәартадара доусы хкынтәи иала-гоит», – амашьынарныкәафцәеи ашьақауаи рахь ихы ирхоит Да-меи Аәзба.

Адунеи иакәлоу ақьиара

Аразра амшазы

Наира Сабекиа

А Иахьеи-уахеи изызхауа аҕар, хәпхьакәтәи хдеипш знапы иану, амәа ирзылхуа, ирылауаззо аказшьа бзиақәа апцәзаара иа-уасхыруп. Адунеи аҕны ноиабр 13 жәларбжьаратәи ақьиара иамш-ны иазгәартоит. Уи азгәартә иала-геит зегь рапхьаза Иапония 1997 шыкәсазы, убри аахыс иазгәартә-ит иахьанзаҕы 28 тәыла инарзы-напшуа, Апсны акәзар, ари амш азгәартәижҕеи 16 шыкәса цуеит.

Сынтәа Акәа ақалақь ашколқәа ркны имәапган ари амш иазкны еи-уеипшым аурокқәа.

Изызхауа ахәыцқәа ирбзоуро-уп аҕырпшы бзиа ала ахалалра закәу. Уи аусмәапгәтә аиҕеааразы еиҳарак иҕырпшы хәтоуп агәраз-ратә фондқәа Апсны иапцәо, иа-аипмыркьазакәа ахәыцқәа иры-цхраауа, зтагылазаашьа удафәу атаацәарақәа алкааны хылапшра рзызуа, згәабзиара уашәшәроу

асабицәа еилкааны афинанстә цхы-раара кәзцә. Усеипш икоу ируакуп Мактина Цыынцәлпхә напхгара зылтә афонд «Ашана», афонд «Кьа-раз», Кадыр Аргәын дызхагылоу, Сима Бебиа лнапхгарала еиҕеаау агәыхалалратә фонд.

Ақьиара амш аҕены хәтааит Е.Ешба ихъз зху Акәатәи 5-тәи аб-жьаратә школ. Арака Апсны Жәлар Реизара адепутат Инар Гыцба 7-тәи аклассқәа ртәафцәа ирзымәапиге-ит аурок, аинтерактивтә форма ата-ны. Ашкол адиректор Лиана Хәарц-киа, аиҕеааратә комитет аиҳабы Ииа Цьопуа, артәафы Асида Дбар, ртәафцәа рҕапхьа иазаатгылеит ари амш хықәкыс иамоу, адунеи зегьы аҕны иазгәартә «Ақьиара амш» ап-суаа хзын еиҳангыи хшышәышәтра шәтәтәу налкааны.

Атәафцәа еиламырцхазакәа ирхәеит Апсны ацхыраара зтаху ахәыцқәеи, абыргцәеи рзын аус ду мәапызго афондқәа рыхьзқәа.

Аиҕеаажәаратә форма ата-ны иреилыркаан ақьиара ага-нахь иатцанакуа, аицхыраара, арыцхашьара, азәы игәәкра, имам-заара азгәатан ианаамтоу ивагы-лара, афинанстә цхыраара зта-

ху изыкатцара ухәа дара рыблала ишырбо.

Абарт ацәаақәа зегьы рхаҕы игылоуп хымпәда агәыблра, аб-зиабаара, апсуара, хара насып змоу жәларуп асеипш ихәыцуа аҕар ахьхәмоу. Абри афыза алкаа каумтцар залшомызт, ари «Ақы-ара аурок» уналатәар. Ақьиара кәзцә ауафы иззыкаитцәо ишихәо аипшцәкьа, иара икәзтогыи ихәо-ит, уи угәалақәзаара шытнахуеит, ухы угәы ақәыбзианы уканатоит.

«Ақьиара аурокқәа» мәапган иара убас Акәатәи 1-тәи, 10-тәи аб-жьаратә школқәа ркны. Б.Шынкәба ихъз зху Акәатәи 1 абжьаратә школ аҕы ақьиара амш иазкыс аурок мәапылгеит афонд «Ашана» аиҳа-бы Мактина Цыынцәлпхә. Ноиабр 14 рзы ари амш иазкны Ахәыцқәа рзинкәа рыхьчаразы аидгылеи, ақалақь ахадареи реиҕеаарала На-дежда Курченко лыхьз зху апар-каҕы еиҕахан атиаақәа «Аллеиа добра», уи алыршан ашколхәыцқәа рымчала. Хәара атахым, ари афыза аусмәапгәтә хәекология ахьчара, ахартәара иначыдангыи, ххәыцқәа аус бзиақәа рыкатцара ашка ихьа-нарпшуеит.

АПСНЫМЕДИА

Ареспубликатә ын апаратәус әр а «А снымедиа»

gazeta-apsny.info apsnygazeta@mail.ru	а ел: +7 (840) 226-15-75 / 226-59-73 а ы ы : А сны, А ә а , Ажанба им а, 9	Аредактор хада Ахра АН АБ
--	---	------------------------------